

Remisskriterier för patienter med lymfödem - Arbetsterapi Specialistvård

Innehåll

1. Syfte och omfattning	1
2. Allmänt	1
3. Vad är lymfödem	1
4. Ansvar och roller	2
5. Remissinnehåll	2
5.1. Egen vårdbegäran	2
6. Bedömning hos arbetsterapeut/lymf terapeut	3
6.1. Behandling och hjälpmedel	3
7. Plan för kommunikation och implementering	3
8. Dokumentinformation	3
9. Referenser	3

1. Syfte och omfattning

Dokumentet syftar till att tydliggöra kriterier och förfarande vid remittering av patienter för behandling av lymfödem till Arbetsterapi Specialistvård, Lymfödemmottagningen.

2. Allmänt

Arbetsterapi Specialistvård, Region Gävleborg, VO Paramedicin har uppdraget att ge behandling och råd till patienter med lymfödem.

3. Vad är lymfödem

Det kan vara svårt att särskilja lymfödem från annan svullnad. Därför är det viktigt att känna till patientens anamnes.

Lymfödem är ett kroniskt tillstånd orsakat av bristande transportkapacitet i lymfsystemet på grund av sjukdom, missbildning, trauma eller tidigare given behandling (t ex kirurgi, strålbehandling) och leder till ansamling av lymfa i interstitiet med sekundära förändringar i vävnaden. Lymfödemet kan uppträda i en eller flera extremiteter och motsvarande kvadrant på bålen, men även isolerat i andra områden såsom huvud och hals, bröst och genitalia.

Det finns två typer av lymfödem. Primärt lymfödem är medfött, och kan finnas vid födseln eller debutera i senare ålder. Sekundärt lymfödem beror på att lymfknotor och lymfkärl har tagits bort eller skadats och kan uppkomma genom infektion, kirurgiskt ingrepp, strålbehandling vid cancer eller av andra medicinska orsaker. Lymfsystemet är vitalt för att föra bort överflödigt vätska från kroppen, men det är också viktigt för immunförsvaret.

Lymfödem kan ge betydande funktionsnedsättning i form av inskränkt rörlighet, smärta, tyngd och spänningsskänsla, nedsatt uthållighet, benägenhet för infektioner, psykologiska och kosmetiska problem. Detta påverkar aktivitetsförmåga i personlig vård, yrkesarbete/studier, hem- och fritidssysslor samt klädval (Svensk Förening för Lymfologi, 2022).

Observera att lipödem och dercums sjukdom inte är lymfödem och således ej behandlas inom specialistvården.

4. Ansvar och roller

Vårdenhetschef arbetsterapienheten: ansvarar för att detta dokument är fastställt, uppdaterat och följs av medarbetarna

Arbetsterapeut med utbildning till medicinsk lymfterapeut: ansvarar för att tillämpa kriterierna vid mottagandet av remisser.

5. Remissinnehåll

Remiss skickas i enlighet med regionens övergripande rutin för remisshantering, alternativt kan patient skicka egen vårdbegäran.

Varje remiss bedöms och granskas av en arbetsterapeut inriktad på lymfödem (medicinsk lymfterapeut). Om remisskriterierna inte uppfylls eller remissen är ofullständig kommer den att återsändas med kommentar om anledning.

Remiss till arbetsterapeut vid lymfödem/misstänkt lymfödem ska innehålla:

- **En tydlig frågeställning**
Vad är det som gör att man önskar bedömning/ behandling?
- **Medicinsk sammanfattning/bakgrund**
Resultat av lymfscintigrafi i de fall diagnosen är oklar. Vid oklar svullnad måste en lymfscintigrafi ha gjorts.

I de fall lymfkörtelutrymning och/eller strålbehandling finns i patientens anamnes och förklarar anledningen till svullnad i drabbat område, behövs inte lymfscintigrafi.
- **Aktuella kontaktuppgifter till patienten** inklusive telefonnummer/mobilnummer.
- **Aktuella kontaktuppgifter till remittenten** inklusive svarsadress

5.1. Egen vårdbegäran

Denna remiss behöver uppfylla samma remisskriterier som övriga remisser. Se ovan.

6. Bedömning hos arbetsterapeut/lymfaterapeut

- Anamnes
- Måttagning/volymmätning för att bedöma lymfödets storlek
- Visuell inspektion och palpation för att bedöma lymfödets lokalisering och konsistens
- VAS-skattning av upplevda symtom och eventuell aktivitetsbegränsning i vardagen

6.1. Behandling och hjälpmedel

- Information om lymfödem och lymfödembehandling
- Egenvård
- Utprovning av kompressionsbandage
- Regelbundna uppföljningskontroller
- Tilläggsbehandling vid behov, t ex lymfpulsatorbehandling

I enlighet med [Riktlinje för hjälpmedelsförskrivning - Cirkulationshjälpmedel, Hälso-och sjukvård Region Gävleborg](#) har Arbetsterapi Specialistvård förskrivnings- och kostnadsansvar för kompressionsbandage till patienter med lymfödem.

Hjälpmedel som behövs för på-/avtagning är egenansvar och bekostas av patienten.

Remittent har kostnadsansvar för lymfpulsator (kompressionspump och manschetter).

7. Plan för kommunikation och implementering

Vårdenhetschef ansvarar för att informera arbetsterapeut/medicinsk lymfaterapeut om rutinens innehåll samt att ny arbetsterapeut/medicinsk lymfaterapeut introduceras till densamma.

8. Dokumentinformation

Dokumentet är framtaget i samarbete mellan arbetsterapeut/medicinsk lymfaterapeut med inriktning mot lymfödem i Region Gävleborg och vårdenhetschef Arbetsterapi Specialistvård.

Granskat av LAG kunskapsstöd primärvård.

9. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Svensk Förening för Lymfologi, 2022	VÅRDPROGRAMMET - Svensk Förening för Lymfologi